

Nazwa projektu Ustawa o bonie senioralnym	Data sporządzenia 08.09.2025 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Minister do spraw Polityki Senioralnej	Źródło: Expose Premiera
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pani Marzena Okła-Drewnowicz Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów	Numer w Wykazie Prac Legislacyjnych i Programowych Rady Ministrów UA3
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marlena Muszyńska Departament Polityki Senioralnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów e-mail: DS@kprm.gov.pl	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy realizuje reformę A4.6 KPO pn. „Wzrost współczynnika aktywności zawodowej określonych grup poprzez rozwój opieki długoterminowej” i zawarty w jej ramach kamień milowy A70G pn. „Wdrożenie priorytetów w zakresie reformy określonych na podstawie strategicznego przeglądu opieki długoterminowej w Polsce (w oparciu o wnioski z realizacji kamienia milowego A69G)”. Kamień milowy zakłada zmianę odpowiednich aktów prawnych wdrażających priorytety reformy opieki długoterminowej zidentyfikowane w przeglądzie strategicznym opieki długoterminowej w Polsce i zgodne z jego rekomendacjami, w tym zakresie, między innymi zwiększenia nakładów finansowych w obszarze opieki długoterminowej, poprzez przyjęcie ustawy wprowadzającej bon senioralny. Zgodnie z zapisami decyzji wykonawczej Rady UE z 16 lipca 2024 r. w sprawie zmiany polskiego KPO, ustawa powinna wejść w życie do 31 grudnia 2025 r. Ustawa wprowadza nowe rozwiązanie zwiększające dostępność do usług opieki długoterminowej – tj. usług wsparcia w miejscu zamieszkania. Jest to rozwiązanie, uzupełniające rozwiązania już funkcjonujące w Polsce. Jego wprowadzenie przyczyni się do zwiększenia finansowania usług opieki długoterminowej w Polsce.

Bon senioralny jest odpowiedzią polityki publicznej na wyzwania związane z godzeniem obowiązków wynikających z pracy i zapewnieniem wsparcia odpowiadającego potrzebom seniorów przez rodzinę. Konieczność opieki nad bliskimi seniorami niejednokrotnie wiąże się z ograniczeniem aktywności zawodowej (w tym w szczególności kobiet) lub ponoszeniem znaczących kosztów zapewnienia tej opieki na rynku prywatnym. Ponadto, niska podaż osób chcących świadczyć usługi w zakresie opieki nad osobami starszymi powoduje, że dostęp do tego typu usług jest znacząco ograniczony.

Prognozy demograficzne wskazują na dynamiczny wzrost liczby osób starszych w Polsce w najbliższych dziesięcioleciach, co stwarza nowe wyzwania dla polityk publicznych, w tym w obszarze zabezpieczenia społecznego. Bon senioralny jest odpowiedzią na niezagospodarowaną przestrzeń pomiędzy pomocą społeczną i świadczeniami realizowanymi w jej ramach, a systemem ochrony zdrowia, w tym w szczególności opieką długoterminową.

Projekt ustawy ma na celu:

- 1) Wsparcie osób aktywnych zawodowo w zapewnieniu opieki nad osobami w wieku 75 lat lub więcej, względem których ciąży na nich obowiązek alimentacyjny.** Opieka nad starszym członkiem rodziny może być zadaniem mocno obciążającym dla pozostałych członków rodziny. W szczególności ma to miejsce w sytuacjach znacznego pogorszenia sprawności psychofizycznej osoby starszej, wielochorobowości, czy też chorób neurodegeneracyjnych, które są charakterystyczne dla wieku starszego. Sytuację komplikuje także fakt, że w wyniku zmian gospodarczych, które miały miejsce w ostatnich trzydziestu latach, osłabieniu uległy więzi społeczne, zaś wiele osób młodych opuściło miejscowości rodzinne na rzecz pracy i życia w innych miastach. Osoby starsze, które wraz z wiekiem z coraz większą trudnością mogą zaspokoić swoje podstawowe potrzeby dnia codziennego, żyją w oddaleniu od swoich dzieci i wnuków, czyli osób które w naturalny sposób stanowią podstawową siatkę wsparcia. Ponadto nawet w sytuacji zamieszkiwania w jednej miejscowości osoby starszej i jej bliskich, opieka może być utrudniona w związku z obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi dzieci lub dorosłych wnuków osób starszych lub pracujących małżonków. W obliczu ograniczonego dostępu do usług opieki nad osobami starszymi, zarówno w ramach systemu pomocy społecznej, jak i opieki prywatnej, zabezpieczenie potrzeb osób starszych może być znacząco utrudnione. Może to wiązać się z koniecznością ograniczenia aktywności zawodowej lub w skrajnych przypadkach przedwczesnym wychodzeniem z rynku pracy, szczególnie kobiet. Rozwiązania przewidziane w projekcie ustawy o bonie senioralnym (dalej jako: projekt ustawy) mają pomóc w opiece nad osobą, która ukończyła 75. rok życia oraz jest osobą z niezaspokojonymi potrzebami w zakresie podstawowych czynności życia codziennego. Dostarczenie pomocy w postaci usług wsparcia podstawowych czynności życia codziennego ma za zadanie pomóc osobom aktywnym zawodowo w organizacji opieki nad bliską osobą starszą, a jednocześnie umożliwić im kontynuowanie aktywności zawodowej.
- 2) Rozszerzenie wachlarza usług społecznych.** Projekt ustawy zakłada, że osoba w wieku 75 lat lub więcej otrzyma usługi wsparcia, które nie będą usługami świadczonymi w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 r. poz. 901, z późn. zm.). Nowy rodzaj usług, będzie obejmował cztery kategorie tychże: zaspokojenie podstawowych codziennych potrzeb życiowych, pomoc w uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniacyjną

oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi świadczone w ramach bonu będą miały charakter niemedyyczny i ich celem będzie wsparcie w czynnościach życia codziennego osób starszych. Usługi będą świadczone w miejscu zamieszkania osoby starszej. Uzupełnią one już obecnie dostępne wsparcie w ramach opieki nad osobami starszymi w ramach systemu pomocy społecznej (usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze) oraz w ramach systemu ochrony zdrowia (np. pielęgnarska domowa opieka długoterminowa).

- 3) **Zwiększenie dostępu do usług wsparcia na rzecz osób starszych.** Zakłada się, że nie będzie możliwe łączenie usług realizowanych w ramach bonu z usługami opiekuńczymi realizowanymi w ramach systemu pomocy społecznej oraz ze wsparciem finansowym, które mogą otrzymać osoby starsze w związku z niepełnosprawnością. Wyjątkiem są usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024 poz. 1283 z późn. zm.). Powyższe ma umożliwić większej liczbie osób skorzystanie z usług opieki oraz zmniejszenie tzw. „białych plam”, a więc gmin w których nie są dostępne usługi wsparcia dla osób starszych.
- 4) **Zwiększenie podaży osób świadczących usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych.** W 2023 r. w ośrodkach pomocy społecznej zatrudnionych było 6685 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze (w tym 626 pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze)¹. Dane te nie obejmują liczby osób zatrudnionych w domach pomocy społecznej oraz innych placówkach opieki całodzienniej i całodobowej, a także kadry zatrudnionej w podmiotach którym gmina zleciła to zadanie. Analizy przeprowadzone w ramach projektu pn. „Wsparcie realizacji badań panelowych osób w wieku 50 lat i więcej w międzynarodowym projekcie Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE)”² wskazują, że według stanu na 31 marca 2021 r. liczba pracujących w zawodach: asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej, opiekun w domu pomocy społecznej i opiekunka środowiskowa w Polsce wyniosła 31,6 tys. osób³. Ponad połowę z tych osób (tj. 56%) stanowiły osoby pracujące w domach pomocy społecznej. Wśród ogółu zatrudnionych w wyżej wskazanych zawodach opiekunowie osoby starszej stanowili 21%. Jednocześnie, różne badania społeczne⁴ wskazują na spadek samodzielności w radzeniu sobie z podstawowymi czynnościami życia codziennego wraz z wiekiem. Przykładowo, zgodnie z wynikami Europejskiego Badania Warunków Życia (EU-SLIC) z 2022 r. 65,4% osób w wieku 75 lat lub więcej wskazywało na ograniczenie w wykonywaniu czynności zwykle wykonywanych przez ludzi, które było spowodowane przez problemy ze zdrowiem, trwające co najmniej 6 miesięcy (wskaźnik GALI). Wśród osób w wieku 60-74 lat udział ten był znacznie niższy i wyniósł 37,6%. Oznacza to, że liczba osób pracujących w zawodach związanych ze świadczeniem opieki dla osób starszych jest niewystarczająca względem potencjalnych potrzeb. W projekcie ustawy zostały przewidziane minimalne wymagania dla osób wykonujących usługi w ramach bonu senioralnego. Osoby, które będą chciały wykonywać usługi w ramach bonu senioralnego będą zobowiązane do odbycia minimum 30 godzinnego szkolenia, którego przedmiotem będą m.in. zagadnienia związane z opieką nad osobą starszą oraz udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej. Wymagania te nie powinny stanowić znaczącej bariery dla osób chcących wykonywać usługi w ramach bonu senioralnego. Przewiduje się, że rozwiązanie pozwoli na zbudowanie zasobu osób mogących świadczyć usługi w ramach bonu w miejscu zamieszkania. Pozwoli na zwiększenie legalnego zatrudnienia, m.in. na obszarach wiejskich, poprzez zapewnienie stałych dochodów osobom świadczącym tego typu usługi, zwiększenie ich bezpieczeństwa socjalnego w związku z opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne, zapewnienie minimalnych wymogów do świadczenia tego typu usług. Zakłada się również, że pozwoli ono na zmniejszenie szarej strefy w zakresie usług opiekuńczych.
- 5) **Aktywizacja społeczności lokalnych i wzrost aktywności zawodowej, w szczególności na obszarach wiejskich.** Zakłada się, że realizacja bonu senioralnego będzie odbywała się na poziomie gminy. Gmina jest jednostką będącą najbliższą swoich mieszkańców, której będzie najłatwiej zorganizować system realizacji usług w ramach bonu senioralnego, który będzie dostosowany do potrzeb mieszkańców. Projekt ustawy zakłada możliwość realizacji usług przez gminę samodzielnie lub poprzez zlecenie ich realizacji m.in. podmiotom ekonomii społecznej, które prowadzą działalność w obszarze społecznym.

Obecnie funkcjonują różne formy wsparcia środowiskowego osób starszych. Mają one na celu poprawę jakości życia osób starszych oraz umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Obejmują one:

- Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania przysługują osobie, która jest samotna i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, lub osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi te obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Rada gminy określa szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. W 2023 r. z usług opiekuńczych skorzystało 109 079 osób.
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w formie usług sąsiedzkich obejmujące pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, tj. formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Od listopada do grudnia 2023 r. (tj. możliwości świadczenia usług opiekuńczych w tej formie), 124 osoby skorzystały z usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich.

¹ Sprawozdanie MRiPS-06, dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rodzina/statystyka-za-rok-2022>.

² „Rozpoznanie potencjalnego popytu oraz podaży usług opiekuńczych na rzecz osób starszych” Raport cząstkowy nr 2 w ramach zadania 5 i 8 projektu „Wsparcie realizacji badań panelowych osób w wieku 50 lat i więcej w międzynarodowym projekcie Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE)”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Dostęp on-line: https://www.share50plus.pl/sites/share50plus.pl/files/2023-12/Raport%20cz%20cz%20C4%85stkowy%20nr%202_.pdf

³ Szacunek ten oparty został na wynikach badania GUS pt. „Zapotrzebowanie rynku pracy na pracowników według zawodów, edycja 2021”. Badanie to dostarcza wyników reprezentatywnych na poziomie średnich grup zawodów, dlatego też nie pozwala na precyzyjne określenie skali zatrudnienia w badanym obszarze.

- Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania przysługują osobie, która jest samotna i z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, lub osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Rada gminy określa szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze (z wyłączeniem usług świadczonych osobom z zaburzeniami psychicznymi) oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. W 2023 r. z specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 5 139 osób.
- Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, będące zadaniem zlecone z zakresu administracji rządowej ze środków budżetu państwa. W 2023 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 14 586 osób.
- Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu. W ośrodku mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Placówki te mogą być przeznaczone dla różnej kategorii osób, w zależności od potrzeb występujących na danym terenie. W ramach działalności ośrodków wsparcia świadczone są różnego rodzaju usługi dostosowane do specyficznych potrzeb osób korzystających z tej formy pomocy. W 2023 r. funkcjonowało 2 654 ośrodków wsparcia, z 89 598 miejscami w tych jednostkach, zaś liczba osób korzystających wyniosła 111 464.
- Usługi wsparcia krótkoterminowego realizowane w domach pomocy społecznej mogą być przyznane osobie, która ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymaga doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące opiekę nad tą osobą.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania realizowane są także w ramach programów rządowych „Opieka 75+” (program skierowany jest do gmin o liczbie ludności do 60 tys. mieszkańców w zakresie realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób w wieku 75 lat lub więcej) czy „Korpus Wsparcia Seniorów” (program rządowy skierowany do wszystkich gmin na realizację usług opiekuńczych dla osób w wieku 60 lat lub więcej w formie usług sąsiedzkich oraz usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”).

Usługa w ramach bonu senioralnego będzie miała charakter uzupełniający do funkcjonujących już rozwiązań. Co do zasady nie będzie ona mogła być łączona z innymi formami wsparcia osób starszych, w tym z określonymi świadczeniami pieniężnymi. Wyjątkiem będą usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. W tym przypadku usługi wsparcia w ramach bonu senioralnego będą mogły stanowić uzupełnienie już otrzymywanego wsparcia, w sytuacji gdy jest ono niewystarczające.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozwiązanie będzie nakierowane na osoby aktywne zawodowo, które w związku z wykonywaną pracą nie mogą zapewnić wsparcia bliskiej osobie starszej w zakresie podstawowych czynności dnia codziennego. Jednocześnie, projektowane rozwiązanie polega na zapewnieniu osobom w wieku 75 lat lub więcej, którzy doświadczają niezaspokojonych potrzeb, wsparcia w zakresie usług realizowanych w jej miejscu zamieszkania.

Rozwiązanie to, poprzez zapewnienie usług wsparcia osobom w wieku 75 lat lub więcej, pozwala na utrzymanie aktywności zawodowej ich zstępnym (lub małżonkom jeżeli są aktywni zawodowo), ułatwiając tym godzenie funkcji rodzinnych i zawodowych. Bon senioralny ma wspierać osoby pracujące, których rodzic (lub rodzice) lub małżonek wymagają opieki i którzy nie mogą zapewnić tej opieki w związku z wykonywaniem pracy.

Istniejące w Polsce rozwiązania związane z zapewnieniem opieki bazują:

- na usługach opiekuńczych w ramach systemu pomocy społecznej - część gmin nie realizuje tego zadania lub świadczy usługi w bardzo ograniczonym zakresie,
- na świadczeniach (np. świadczenie wspierające), w tym przypadku zdarza się, że na rynku prywatnym nie ma dostępnych usług opiekuńczych, stąd też często świadczenie to może być przekazywane bliższym lub dalszym członkom rodziny lub znajomym za realizację usług o charakterze opiekuńczym.

Celem bonu senioralnego, oprócz wsparcia osób pracujących oraz zwiększenia dostępności do usług o charakterze opiekuńczym, jest także budowa rynku tego typu usług, w szczególności w małych gminach lub gminach oddalonych od miast oraz wzrost legalnego zatrudnienia w tym obszarze.

Osobą uprawnioną do pozyskania usług świadczonych w ramach bonu senioralnego na rzecz osoby w wieku 75 lat lub więcej będzie jej małżonek lub zstępny. Zstępny jest osobą w linii prostej do drugiego stopnia dla tej osoby, na której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) ciąży obowiązek alimentacyjny oraz:

1. pozostaje w zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą, lub
2. prowadzi działalność gospodarczą, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.5)), lub
3. świadczy usługi na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 197, 620 i 621), stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zlecenia
4. osiąga dochód z działalności rolniczej z działów specjalnych produkcji rolnej lub jest pomocnikiem rolnika w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90 i 1243), lub

5) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1222, 1871 oraz z 2025 r. poz. 222, 621 i 622.

5. przebywa na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, uzupełniającym urlopie macierzyńskim, urlopie rodzicielskim lub urlopie ojcowskim.

W przypadku małżonka osoby starszej, zastosowanie będą miały analogiczne, jak w przypadku zstępnych, kryteria dostępu.

Osobą na rzecz której realizowane będą usługi wsparcia w ramach bonu senioralnego będzie osoba w wieku 75 lat lub więcej, w przypadku której jest możliwe zidentyfikowanie niezaspokojonych potrzeb w zakresie podstawowych czynności życia codziennego, które to potrzeby nie mogą zostać zaspokojone przez rodzinę tej osoby. Osoba ta powinna posiadać małżonka lub zstępnych aktywnych zawodowo, zaś jej dochód z emerytury lub renty, w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych, nie powinien przekraczać kwoty 3 410,00 zł netto tj. kwoty tych świadczeń brutto pomniejszonej o należny podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne (analogicznie jak wskazano w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, Dz. U. 2024, poz. 323 z późn. zm.). Kwota ta będzie podlegać weryfikacji raz do roku, w terminie waloryzacji emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskaźnikiem waloryzacji tych świadczeń. Osoba ta na potrzeby ustawy zwana jest seniorem.

Projekt ustawy zakłada, że dochód uprawnionego (w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych) uprawniający do ubiegania się o przyznanie bonu senioralnego nie może przekraczać wysokości:

- 1) 6 700,00 złotych dla gospodarstwa jednoosobowego lub
- 2) 10 000,00 zł dla gospodarstwa wieloosobowego (bez względu na liczbę osób w rodzinie).

W przypadku gospodarstwa jednoosobowego dochód nie może być niższy niż 3 500,00 zł.

Dochód będzie określany na podstawie:

- oświadczenia uprawnionego o otrzymywanych dochodach z pracy, działalności gospodarczej, umowy zlecenia, umowy agencyjnej oraz umów do których stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) obejmujące przeciętny dochód z 3 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku;
- oświadczenia uprawnionego o dochodach z gospodarstwa rolnego w przypadku rolników;
- oświadczenia o dochodach seniora,
- oświadczenia o podjęciu zatrudnienia lub rozpoczęciu świadczenia usług lub prowadzeniu działalności wraz ze wskazaniem daty i o przewidywanej wysokości dochodu w przypadku, kiedy nie osiągnęła jeszcze dochodu z tego tytułu albo osiąga dochód w okresie krótszym niż 3 miesiące, nazwy pracodawcy, zleceniodawcy, usługodawcy lub informacji potwierdzającej prowadzenie działalności gospodarczej.

W przypadku rolników, dochód ustalany będzie jako iloczyn powierzchni gruntów w hektarach przeliczeniowych i kwoty dochodu z 1 hektara przeliczeniowego ogłaszanej lub ustalonej na podstawie art. 9 ust. 6-8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W przypadku gdy senior mieszka z inną/innymi osobami dorosłymi, wówczas wsparcie w ramach bonu senioralnego będzie dotyczyło jedynie wybranych potrzeb seniora, które nie mogą zostać zaspokojone poprzez wsparcie udzielane przez innych dorosłych członków gospodarstwa domowego. W przypadku, w którym w gospodarstwie domowym wraz z seniorem zamieszkuje inna osoba dorosła, która nie pozyskuje dochodu i jest zdolna zapewnić jej pomoc, wówczas wsparcie w ramach bonu senioralnego nie będzie przysługiwało.

Usługi wsparcia w ramach bonu senioralnego mogą być realizowane wspólnie (jednocześnie) dla seniorów zamieszkujących razem. W takim przypadku, świadczone godziny usług wsparcia uwzględnia się solidarnie w ramach godzin usług wsparcia przysługujących miesięcznie tym seniorom w ramach bonu senioralnego

Wniosek o przyznanie bonu senioralnego będzie składany przez uprawnionego do gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania seniora. Do wniosku dołączany będzie m.in. wypełniony kwestionariusz oceny poziomu niezaspokojonych potrzeb w zakresie podstawowych czynności życia codziennego. Gmina, w toku weryfikacji wniosku, dokonuje oceny poziomu niezaspokojonych potrzeb w zakresie podstawowych czynności życia codziennego na podstawie kwestionariusza. W ramach oceny może zostać przeprowadzona rozmowa z seniorem lub uprawnionym (w tym przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej) lub wizyta w miejscu zamieszkania lub miejscu pobytu seniora. Na podstawie oceny, gmina określa rodzaj i intensywność wsparcia. Do wniosku dołączana będzie także m.in. zgoda seniora na złożenie wniosku przez uprawnionego.

Miesięczna wartość bonu senioralnego może wynosić maksymalnie 2150,00 zł. Ostateczna wartość bonu będzie uzależniona od liczby godzin wsparcia wskazanej w decyzji gminy. Poprzez bon senioralny rozumie się prawo do skorzystania ze wsparcia w ramach usług wsparcia w określonej liczbie godzin, w zakresie niezaspokojonych potrzeb w zakresie podstawowych czynności życia codziennego. Wartość przyznawanego bonu senioralnego będzie uzależniona od potrzeb seniora wynikających z kwestionariusza oraz weryfikacji wniosku przez gminę. Wartość bonu odpowiada liczbie godzin przemnożonych przez stawkę za jedną godzinę usług.

Określenie stawki za godzinę usług wspierających w ramach bonu senioralnego, w dużej części przypadków, będzie odbywało się z wykorzystaniem zasady konkurencyjności np. w formule przetargu publicznego lub zapytania o cenę. Gmina będzie miała obowiązek zapewnić taką liczbę godzin usług, która będzie wynikała z kwestionariusza oceny niezaspokojonych potrzeb życia codziennego (art. 13 projektu ustawy) oraz weryfikacji wniosku, przy czym dostępne usługi uwzględni określając termin rozpoczęcia realizacji bonu. Jednocześnie, w sprawozdaniu z realizacji bonu senioralnego, gmina będzie zobowiązana wskazać przyjętą w danym roku stawkę za godzinę usługi wspierającej, a także liczbę godzin usługi przyznanych seniorom w danej gminie. Informacje te posłużą do monitorowania realizacji ustawy oraz jej ewaluacji po dwóch latach wejścia w życie ustawy.

Usługi wsparcia w ramach bonu senioralnego obejmują zaspokojenie podstawowych codziennych potrzeb życiowych seniora, w tym:

- 1) wsparcie korzystania ze świadczeń zdrowotnych, lub
- 2) podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, lub
- 3) zapewnienie kontaktów z otoczeniem, w tym aktywizację intelektualną lub ruchową.

Liczba godzin usługi wsparcia uzależniona będzie od liczby punktów w skali niezaspokojonych potrzeb w zakresie podstawowych czynności życia codziennego określonych w toku oceny przez gminę z wykorzystaniem kwestionariusza. Liczba godzin usługi wsparcia

uzależniona będzie także od wieku seniora.

liczba punktów		75-79 lat		80-84 lata		85 lat lub więcej	
		liczba godzin		liczba godzin		liczba godzin	
od	do	od	do	od	do	od	do
11	20	4	7	4	10	4	12
21	35	8	14	11	19	13	24
36	50	15	22	20	29	25	36
51	60	23	30	30	40	37	50

Bon senioralny będzie przyznawany w formie decyzji wydawanej bezterminowo, chyba że okoliczności sprawy uzasadniają wydanie decyzji z określeniem okresu realizacji bonu senioralnego na rzecz seniora. Po tym okresie następuje ponowna weryfikacja prawa do usług. Po upływie odpowiednio roku od wydania decyzji lub ostatniej jej weryfikacji, wójt (burmistrz, prezydent miasta) dokonuje weryfikacji okoliczności faktycznych stanowiących podstawę do jej wydania, w tym weryfikacji poziomu niezaspokojonych potrzeb w zakresie podstawowych czynności życia codziennego seniora.

W przypadku zmiany potrzeb życia codziennego seniora, który korzysta z bonu senioralnego, senior, osoba wykonująca usługi wsparcia lub uprawniony informuje podmiot realizujący bon senioralny lub gminę. Gmina wszczyna wówczas postępowanie w sprawie zmiany albo uchylecia decyzji w sprawie przyznania bonu senioralnego i dokonuje weryfikacji poziomu niezaspokojonych potrzeb życia codziennego tej osoby.

Gmina może samodzielnie realizować bon senioralny lub zlecić jego realizację różnym typom podmiotów np. podmiotom ekonomii społecznej w tym organizacjom pozarządowym lub podmiotom prywatnym (art. 34 projektu ustawy). Gmina będzie miała dowolność w określeniu sposobu realizacji bonu senioralnego. Umożliwi to jak najpełniejsze wykorzystanie zasobów dostępnych na poziomie danej gminy (np. działających organizacji pozarządowych, przedsiębiorców świadczących określone usługi, zasobów własnych gminy).

Wskazanie szerokiego katalogu podmiotów, którym gmina będzie mogła zlecić realizację usług w ramach bonu senioralnego ma umożliwić rozwój lokalnych instytucji ekonomii społecznej. Takie podejście poszerza gminie zakres podmiotów, które mogą realizować usługi w ramach bonu senioralnego, nie ograniczając go przede wszystkim do ośrodków pomocy społecznej czy centrów usług społecznych, które zostały przekształcone z ośrodka pomocy społecznej.

Projekt ustawy zakłada ustanowienie minimalnych wymagań, które powinny spełniać osoby wykonujące usługi w ramach bonu senioralnego. Osoba wykonująca te usługi:

- 1) jest pełnoletnia;
- 2) posiada wykształcenie co najmniej średnie, średnie branżowe, zasadnicze branżowe lub zasadnicze zawodowe;
- 3) nie jest małżonkiem lub krewnym bądź powinowatym do drugiego stopnia seniora;
- 4) nie jest oddzielnie zamieszkującym małżonkiem lub byłym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym seniora;
- 5) daje rękojmię prawidłowego wykonywania usług wsparcia w ramach bonu senioralnego, w tym posiada stan zdrowia pozwalający na świadczenie tych usług, potwierdzony orzeczeniem lekarskim,
- 6) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, przeciwko rodzinie i opiece, przeciwko czci i nietykalności cielesnej, przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości lub przeciwko mieniu;
- 7) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za złożenie fałszywego oświadczenia o zgodności zawartości kwestionariusza niezaspokojonych potrzeb życia codziennego ze stanem faktycznym;
- 8) w ciągu ostatnich 10 lat ukończyła szkolenie przygotowujące do pracy z osobami z niezaspokojonymi potrzebami w zakresie podstawowych czynności życia codziennego, w tym szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy medycznej albo posiada kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu opiekuna osoby starszej, opiekuna w domu pomocy społecznej, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekuna medycznego, pielęgniarki

Osoba świadcząca usługi w ramach bonu senioralnego, przed przystąpieniem do ich świadczenia, powinna odbyć szkolenie, którego minimalna długość obejmować będzie co najmniej 30 godzin zajęć w formie stacjonarnej z elementami praktycznymi. Zagadnienia wchodzące w przedmiot szkolenia powinny obejmować m.in.:

- 1) organizacja opieki nad seniorem;
- 2) sytuację prawną osób starszych, w tym ich uprawnienia;
- 3) podstawy metodyki pracy opiekuńczej w tym świadczenia usług wsparcia w ramach bonu senioralnego;
- 4) podstawy psychologii i socjologii w opiece nad seniorem;
- 5) praktyczne aspekty wykonywania czynności opiekuńczych oraz związanych z aktywizacją społeczną;
- 6) udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej.

Bon senioralny jest rozwiązaniem mającym na celu uzupełnienie istniejących już rozwiązań. Nie będzie on zastępował żadnego z istniejących narzędzi prawnych lub programów w tym obszarze. Jednocześnie, co do zasady, nie przewiduje się możliwości łączenia bonu senioralnego z innymi usługami o charakterze opiekuńczym lub świadczeniami dla osób starszych w systemie pomocy społecznej. Wyjątkiem jest dodatek pielęgnacyjny, przyznawany osobom w wieku 75 lat lub więcej z urzędu, jednak wartość tego dodatku wliczana jest do kryterium osoby starszej uprawniającego do otrzymania bonu senioralnego. Także korzystanie z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (w tym specjalistycznych usług opiekuńczych) nie będzie stanowiło przeszkody w uzyskaniu dodatkowego wsparcia w ramach bonu senioralnego.

Usługi wsparcia w ramach bonu będą mogły być łączone z usługami opiekuńczymi o charakterze medycznym, np. w ramach pielęgniarstwa

domowej opieki długoterminowej.

W ustawie przewidziano możliwość zapewnienia przez gminę dodatkowych godzin usług wsparcia, zarówno ponad określone w decyzji jak i dla osób, które z różnych powodów nie kwalifikują się do uzyskania bonu senioralnego, na zasadzie odpłatności. W takim przypadku rada gminy określi, w drodze uchwały, warunki odpłatności oraz warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat lub rozłożenia ich na raty, a także zasady i tryb pobierania tych opłat. Dodatkowe godziny usługi wsparcia są przyznawane na wniosek seniora decyzją wójta (burmistrza lub prezydenta miasta).

Nie zidentyfikowano rozwiązań alternatywnych do projektowanego rozwiązania. Bon senioralny ma wspierać osoby pracujące, których rodzic (lub rodzice) lub małżonek wymagają opieki i którzy nie mogą zapewnić tej opieki w związku z wykonywaniem pracy. Istniejące w Polsce rozwiązania związane z zapewnieniem opieki bazują:

- na usługach opiekuńczych w ramach systemu pomocy społecznej - część gmin nie realizuje tego zadania lub świadczy usługi w bardzo ograniczonym zakresie;
- na świadczeniach (np. świadczenie wspierające, świadczenie pielęgnacyjne), w tym przypadku zdarza się, że na rynku prywatnym nie ma dostępnych usług opiekuńczych, stąd też często świadczenie to może być przekazywane bliższym lub dalszym członkom rodziny lub znajomym za realizację usług o charakterze opiekuńczym.

Celem bonu senioralnego, oprócz wsparcia osób pracujących oraz zwiększenia dostępności do usług o charakterze opiekuńczym, jest także budowa rynku tego typu usług, w szczególności w małych gminach lub gminach oddalonych od miast oraz wzrost legalnego zatrudnienia w tym obszarze.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W poszczególnych państwach Unii Europejskiej istnieją zróżnicowane rozwiązania w zakresie zapewnienia świadczeń w zakresie opieki długoterminowej, a w ramach tego systemu – wsparcia związanego z usługami opiekuńczymi o charakterze niemedyceznym w miejscu zamieszkania osoby starszej.

W wielu krajach funkcjonują przepisy uzależniające dostęp do świadczeń w zakresie opieki oraz ich wysokości od stopnia potrzeb danej osoby. Jest on zazwyczaj określany z wykorzystaniem skali ADL (skala podstawowych czynności życia codziennego) i IADL (skala złożonych czynności dnia codziennego), które w zależności od kraju mogą być modyfikowane oraz uzupełniane o dodatkowe miary np. związane z warunkami mieszkaniowymi, sieciami wsparcia etc.

Republika Federalna Niemiec

W Niemczech funkcjonuje obowiązkowe ubezpieczenie pielęgnacyjne, jako element systemu ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczenie to powiązane jest z ubezpieczeniem chorobowym. Ubezpieczenie pielęgnacyjne finansowane jest ze składek ubezpieczonych i ich pracodawców. Wymiar składki wynosi 3,4% wynagrodzenia brutto pracownika, przy czym składka jest wyższa dla osób bezdzietnych. Wymiar składki podlega zmianom w czasie i uwzględnia zmiany struktury populacji według wieku. Instytucjami odpowiedzialnymi za realizację zadań w ramach tego ubezpieczenia są kasy ubezpieczenia pielęgnacyjnego.

Ubezpieczenie ma pokrywać koszty związane z wydatkami na opiekę osób, których samodzielność i kompetencje są ograniczone ze względu na problem zdrowotne, które w związku z tym potrzebują wsparcia osób trzecich. Potrzeba opieki musi być długoterminowa – tj. szacowana na co najmniej sześć miesięcy – i być zidentyfikowana poprzez skalę opartą na miarach ADL i IADL.

Jest to 6-stopniowa skala odnosząca się do możliwości wykonywania czynności w zakresie poruszanie się, umiejętności poznawczych i komunikacyjnych oraz problemów natury psychologicznej, samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności (ubieranie się, jedzenie etc.), radzenia sobie z wymaganiami i obciążeniami związanymi z chorobą (np. przyjmowanie leków, badanie ciśnienia krwi), organizacji dnia codziennego i skalą kontaktów społecznych. Dodatkowo zbierane są informacje dotyczące samodzielności w wykonywaniu czynności poza miejscem zamieszkania (np. możliwość wyjścia z domu) oraz prowadzenia gospodarstwa domowego - odpowiedzi w ramach tych obszarów są pomocne przy układaniu indywidualnego planu opieki.

Ocenę zakresu wsparcia dokonuje kadra medyczna lub wyznaczona do tego osoba przez kasę ubezpieczenia pielęgnacyjnego. Wszystkie świadczenia z ubezpieczenia na opiekę długoterminową są dostępne począwszy od poziomu drugiego skali. W przypadku poziomu pierwszego, w ramach którego samodzielność osoby badanej jest nieznacznie ograniczona, nie ma dostępu do wszystkich świadczeń z tytułu opieki długoterminowej.

W ramach ubezpieczenia pielęgnacyjnego istnieje swobodny wybór pomiędzy świadczeniami rzeczowymi a pieniężnymi. Ponadto świadczenia pieniężne i świadczenia rzeczowe można łączyć (w ramach ogólnej kwoty wsparcia przyznanej danej osobie). Osoba wymagająca opieki długoterminowej ma co do zasady swobodę wyboru między opieką w domu a opieką w ośrodku stacjonarnym, a także możliwość wyboru między kilkoma licencjonowanymi placówkami i usługami.

Wszystkie kasy ubezpieczenia pielęgnacyjnego mają obowiązek udzielania informacji i wyjaśnień w zakresie przysługujących danej osobie świadczeń. Wraz z zawiadomieniem o przyznaniu świadczeń udostępniane jest zestawienie zawierające porównanie usług i cen placówek zlokalizowanych w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania danej osoby (gmina), najbliższą placówkę opiekuńczą oraz propozycje indywidualnych konsultacji opiekuńczych. Kasy informują także ubezpieczonego, że ma on prawo do otrzymania zaświadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego po uprzednim stwierdzeniu potrzeby opieki w tym zakresie.

Republika Austrii

Świadczenie z tytułu opieki długoterminowej jest zryczałtowanym świadczeniem niezwiązanym z dochodami lub majątkiem osoby, która go otrzymuje. Jego celem jest zrekompensowanie wydatków wynikających z usług opiekuńczych i zapewnienie osobom starszym niezbędnej opieki i wsparcia. Istnieje siedem kategorii świadczenia z tytułu opieki długoterminowej, uzależnionych od stopnia trudności w realizacji czynności życia codziennego danej osoby. Zakres opieki jest ustalany w wymiarze godzinowym w zależności od zakresu zidentyfikowanych potrzeb. Kategoria pierwsza przeznaczona jest dla osób wymagających opieki w wymiarze od 65 do 95 godzin

miesięcznie, kategoria siódma – ponad 180 godzin.

Świadczenie wypłacane jest bezpośrednio beneficjentowi i może zostać wydane na sfinansowanie opieki długoterminowej według własnego uznania. W przypadku niewłaściwego wykorzystania świadczenia, może zostać ono zastąpione świadczeniami rzeczowymi. Wniosek o przyznanie świadczenia może zostać złożony przez: osoby wymagające wsparcia, przedstawiciela prawnego lub opiekuna, członków rodziny, lub gospodarstwa domowego.

Ocena opiera się na podstawie ekspertyzy lekarskiej i odnosi się do zdolności do wykonywania czynności polegających na np. ubieraniu się i rozbieraniu, higienie osobistej, przyjmowaniu i spożywaniu posiłków, załatwianiu potrzeb, przyjmowaniu leków czy poruszaniu się. W aktach prawnych określono także orientacyjny czas wykonywania poszczególnych czynności przez opiekuna, który wykorzystuje się do określenia całkowitego wymiaru czasu opieki niezbędnej dla danej osoby.

Republika Francuska

Podstawową formą wsparcia w zakresie zaspokojenia potrzeb osób starszych jest zasiłek związany ze stopniem autonomii (*Allocation personnalisée d'autonomie* – APA). Jest on wypłacany każdej osobie w wieku 60 lat i starszej, która potrzebuje pomocy w wykonywaniu codziennych czynności lub której stan zdrowia wymaga stałego monitorowania.

Ma on na celu zaspokojenie potrzeb o charakterze niemedyceznym.

Wysokość zasiłku zależy od stopnia autonomii mierzonej według skali AGGIR. Skala ta definiuje kilka stopni utraty autonomii, poczynając od 1 (największa utrata autonomii) do 6 (najniższa utrata autonomii). Zasiłek przysługuje osobom sklasyfikowanym w stopniach od 1 do 4. Ocena stopnia autonomii mierzona jest przez specjalistów z zespołu medyczno-socjalnego w miejscu zamieszkania. Jeżeli osoba starsza zamieszkuje z innymi osobami – dokonywana jest także ocena ich sytuacji i potrzeb (uwzględnienia się także nieformalnych opiekunów).

Zasiłek APA ma za zadanie sfinansować tzw. plan opieki w miejscu zamieszkania, w którym wskazywana jest potrzebna liczba godzin opieki osobistej lub społecznej, a także innych dostosowań życiowych w celu utrzymania danej osoby w społeczności. W szczególności zasiłek może zostać przeznaczony na pokrycie wynagrodzenia pomocy domowej lub opiekuna, koszty transportu, dostawę posiłków, adaptację mieszkania do potrzeb osoby starszej. W ramach oceny sytuacji osoby starszej, mogą zostać zalecone także inne rodzaje wsparcia np. skierowane do członków rodziny tej osoby, które się nią opiekują (opiekun rodzinny).

Zasiłek może otrzymać osoba przebywająca w swoim miejscu zamieszkania lub w domu opieki.

Zasiłek APA w miejscu zamieszkania służy do pokrycia (w całości lub w części) wydatków niezbędnych do umożliwienia życia osoby starszej w miejscu zamieszkania. Co do zasady zasiłek jest wypłacany osobie starszej, jednakże może on być (w całości lub części) przekazany bezpośrednio do wskazanej przez tą osobę placówki pomocy domowej lub osobie / organizacji, która zapewnia pomoc techniczną i inne rodzaje wsparcia.

Republika Czeska

Zasiłek opiekuńczy wypłacany jest osobom, które potrzebują pomocy innych osób w wykonywaniu podstawowych codziennych czynności. Zasiłek jest wypłacany osobom powyżej 1 roku życia, które są w długotrwałym złym stanie zdrowia, tj. zły stan zdrowia trwa powyżej 12 miesięcy i ogranicza zdolność do dbania o siebie i swoje gospodarstwo domowe. Długotrwały zły stan zdrowia musi być uzasadniony medycznie. Kwota zasiłku jest zależna od ustalonego poziomu potrzeb, który mierzony jest poprzez zdolność lub niezdolność do zaspokojenia 10 potrzeb życiowych (mobilność, orientacja, komunikacja, jedzenie, ubieranie się i zakładanie butów, zabiegi higieniczne, potrzeby fizjologiczne, opieka zdrowotna, czynności osobiste, organizacja życia domowego).

Świadczenie jest świadczeniem pieniężnym, co ma umożliwić odbiorcom usług na podejmowanie samodzielnej decyzji o sposobie pozyskania usług – zapłacenie za usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania lub opłacić opiekę w specjalnym ośrodku.

Wprowadzenie świadczeń pieniężnych, mających na celu opłacenie kosztów opieki, w Republice Czeskiej w założeniu miało sprzyjać odpowiedniemu rozwojowi sieci formalnych dostawców usług społecznych. W rzeczywistości cel ten nie został osiągnięty. Duża część świadczeniobiorców uprawnionych do zasiłku nie korzystało z niego w celu zakupu usług opiekuńczych u zarejestrowanego usługodawcy, a świadczenie częściowo było wykorzystywane do zwrotu kosztów nieformalnej opieki świadczonej przez jego krewnych lub przyjaciół. Sytuacja taka została zaobserwowana także w innych krajach.

Badania ewaluacyjne wskazują, że w krajach w których istnieje możliwość wyboru świadczenia pieniężnego lub usług, większość osób wybiera świadczenia pieniężne kosztem usług, wykorzystując następnie środki pieniężne w ramach nieformalnych grup wsparcia, głównie rodziny⁶.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby w wieku 75 lat lub więcej	2 921 395 (2023 r.)	Główny Urząd Statystyczny (GUS), Bank Danych Lokalnych, kategoria: Ludność (https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica)	Dostęp do usług świadczonych w ramach bonu pozwalających na zaspokojenie potrzeb w zakresie podstawowych czynności dnia codziennego (rozumianych zgodnie ze skalą ADL i IADL).

⁶ Paweł Łuczak, „Regulacja opieki długoterminowej w Europie w zakresie opieki nad osobami starszymi: przegląd rozwiązań”, „Ubezpieczenia Społeczne. Teoria i praktyka.”, Zakład Ubezpieczeń Społecznych 2018 r.

Pracujący	Osoby w wieku 40-64 lat ⁷ : 9 510 tys. osób (przeciętnie w 2023 r.)	BAEL, Eurostat	Zwiększenie dostępu do usług wsparcia w zakresie opieki nad osobami 75 lat lub więcej, obniżenie kosztów związanych z opieką nad osobami wstępnymi (rodzicami). Ograniczenie konieczności rezygnacji z pracy w celu opieki nad seniorem, możliwość wygospodarowania dodatkowego czasu na doskonalenie zawodowe.
Osoby bezrobotne i poszukujące pracy	Osoby bezrobotne - 788 229 (stan na koniec grudnia 2023 r.). Poszukujący pracy – 22 357 (stan na koniec grudnia 2023 r.)	Sprawozdanie MRiPS-01 o rynku pracy	Dostęp do nowych ofert pracy w zakresie wykonywania usług przyznawanych w ramach bonu. Dostęp do oferty szkoleniowej dla osób chcących rozpocząć pracę w zakresie wykonywania usług w ramach bonu.
Bierni zawodowo	2 730 tys. osób (przeciętnie w 2023 r.)	BAEL, Eurostat	Dostęp do nowych ofert pracy w zakresie wykonywania usług przyznawanych w ramach bonu. Dostęp do oferty szkoleniowej dla osób chcących rozpocząć pracę w zakresie wykonywania usług w ramach bonu.
Wojewodowie	16		Prowadzenie wykazu instytucji świadczących usługi w ramach bonu, realizacja wniosków i przyznanie dotacji dla gmin, rozpatrywanie odwołań od decyzji w sprawie bonu senioralnego, sprawozdawczość oraz nadzór nad realizacją bonu senioralnego oraz nadzór nad prowadzeniem szkoleń przygotowujących osoby do jego realizacji na rzecz seniora.
Powiatowe Urzędy Pracy	340	MRPiPS (https://www.gov.pl/web/rodzina/funkcjonowanie-wojewodzkie-i-powiatowych-urzedow-pracy)	Realizacja działań w zakresie szkoleń dla osób chętnych do podjęcia pracy w zakresie wykonywania usług w ramach bonu oraz pośrednictwo pracy w tym zakresie.
Podmioty prowadzące szkolenia	41 956 podmiotów zarejestrowanych w REGON pod numerem PKD 85.59.B - Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (wg. stanu na 31.12.2023 r.)	GUS, Kwartalna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON rok 2023	Realizacja działań w zakresie szkoleń dla osób chętnych do podjęcia pracy w zakresie wykonywania usług w ramach bonu.
Gminy	2477	GUS (https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/)	Realizacja bonu senioralnego, w tym wnioskowanie do wojewody o środki na realizację bonu senioralnego, dokonywanie zgłoszeń do wykazu prowadzonego przez wojewodę, zapewnienie dostępności usług (godzin) wsparcia w ramach bonu senioralnego, sprawozdawczość do wojewody i w systemie określonym przez organ ds. polityki senioralnej.
Organ, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz.U z poz. 1705,	1		Monitorowanie realizacji bonu senioralnego, upowszechnianie informacji o realizacji ustawy, podejmowanie rozwiązań służących zapewnieniu jakości usług w ramach bonu

⁷ Zstępni osób w wieku 75 lat lub więcej to osoby w wieku 40-64 lat.

z późn. zm.) zwany „organem ds. polityki senioralnej”			oraz szkoleń.
Podmioty ekonomii społecznej	105 tys. organizacji ekonomii społecznej, 1,2 tys. spółdzielni ekonomii społecznej (2023 r.)	GUS, ”Podmioty ekonomii społecznej w 2023 r.”	Możliwość realizacji zadań związanych ze świadczeniem usług w ramach bonu, w przypadku powierzenia realizacji tego zadania przez gminę.
Pracodawcy i przedsiębiorcy	4 995 tys. podmiotów gospodarki narodowej na koniec 2022 r.	Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, 2022 r. GUS (https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-2022-r-,1,27.html)	Możliwość realizacji zadań związanych ze świadczeniem usług w ramach bonu, w przypadku powierzenia realizacji tego zadania przez gminę.
Samorządowe Kolegia Odwoławcze	49	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie obszarów właściwości miejscowej samorządowych kolegiów odwoławczych.	Rozpatrywania odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia, ponagleń, żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w zakresie gminnych usług wsparcia

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) 14 października 2024 r. projekt został zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projekt został przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców, Radzie Dialogu Społecznego.

14 października 2024 r. projekt ustawy został skierowany do uzgodnień, opiniowania oraz konsultacji publicznych trwających do 12 grudnia 2024 r. do następujących podmiotów:

- członkowie Rady Ministrów;
- Rządowe Centrum Legislacji;
- Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej;
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- Główny Inspektor Pracy;
- Główny Urząd Statystyczny;
- Urząd Ochrony Danych Osobowych;
- Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- Konfederacja „Lewiatan”;
- Związek Rzemiosła Polskiego;
- Związek Pracodawców Business Centre Club;
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- NSZZ „Solidarność”;
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- Forum Związków Zawodowych.
- Rada Dialogu Społecznego;
- Koalicja "Na pomoc niesamodzielnym" Związek Stowarzyszeń;
- Stowarzyszenie Instytut Niezależnego Życia;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów;
- Fundacja Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku;
- Ogólnopolska Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku;
- Stowarzyszenie Obywatelski Parlament Seniorów;

- Ogólnopolskie Porozumienie o Współpracy Rad Seniorów.

Od 21 października 2024 r. do 13 grudnia 2024 r. odbyły się regionalne konsultacje ustawy o bonie w formie bezpośrednich spotkań we wszystkich województwach z udziałem Ministra do spraw Polityki Senioralnej. W tym czasie odbyło się ponad 30 spotkań w całej Polsce. W ramach spotkań zainteresowane osoby mogły zgłaszać swoje uwagi i wyrazić swoje opinie. Wzięło w nich udział kilka tysięcy osób. Byli wśród nich przedstawiciele samorządów terytorialnych i ich jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów, podmiotów świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz reprezentacja osób starszych i ich rodzin.

Projekt Ustawy zostanie przedstawiony i skonsultowany z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

[illegible]

w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	którego określone zostaną limity wydatków na realizację bonu senioralnego w kwotach: do 500 mln zł w 2026 r., do 3 000 mln zł w 2027 r. oraz do 4 000 mln zł w 2028 r. 3. Oszacowanie liczby osób uprawnionych do bonu senioralnego oraz związanej z tym liczby osób wykonujących usługi wsparcia zostało poprzez korekty populacji osób w wieku 75 lat lub więcej z uwzględnieniem kryteriów dostępu do bonu senioralnego po stronie seniora oraz uprawnionych. Do tego celu wykorzystano: a. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 40-55, 45-59 oraz 50-64 lat; b. strukturę emerytów, którym świadczenie wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci; c. rozkład wynagrodzeń w gospodarce narodowej (GUS); d. struktury gospodarstw domowych według Narodowego Spisu Powszechnego; e. struktury osób w wieku 75 lat lub więcej względem liczby niezaspokojonych podstawowych i złożonych potrzeb w zakresie czynności życia codziennego w badaniu Zdrowia, Starzenia się Populacji i Procesów Emerytalnych (SHARE). Szczegółowe informacje na temat oszacowania tych wielkości zostały przedstawione poniżej. 4. Do obliczeń przyjęto, że z usług wsparcia w ramach bonu będą mogły skorzystać osoby w wieku 75 lat lub więcej, które posiadają niezaspokojone potrzeby w zakresie podstawowych czynności życia codziennego. Wybór tej grupy docelowej wynika z wyników badań społecznych. Przykładowo, Europejskie Badanie Warunków Życia (EU-SILC) wskazuje, że w 2022 r., 65,4% osób w wieku 75 lat lub więcej wskazywało na ograniczenie w wykonywaniu czynności, zwykle wykonywanych przez ludzi, spowodowane przez problemy ze zdrowiem i trwające co najmniej 6 miesięcy (wskaźnik GALI). Wśród osób w wieku 60-74 lata udział ten był znacznie niższy i wyniósł 37,6%. 5. Każda osoba w wieku 75 lat lub więcej posiada zstępnego. Założenie przyjęte w związku z brakiem dostępności danych statystycznych dotyczących składu pokoleniowego rodzin w Polsce. Dostępne dane dotyczą jedynie składu pokoleniowego gospodarstw domowych, czyli osób mieszkających w jednym mieszkaniu lub domu. Analiza współczynników dzietności w latach 1960-1985 wskazuje, że przeciętnie na jedną kobietę w wieku rozrodczym przypadało od 2,980 (1960 r.) do 2,329 (1985 r.) dzieci. W całym analizowanym okresie współczynnik ten kształtował się powyżej 2,1. Oznacza, że przeciętnie na jedną kobietę w wieku rozrodczym przypadało powyżej 2 dzieci. 6. Zstępní osób w wieku 75 lat lub więcej to osoby w wieku 40-64 lat. W 2026 r. (tj. w momencie wejścia ustawy w życie) zstępní - osoby urodzone w 1960 r. osiągną już wiek 65 lat. W obliczeniach nie są brani pod uwagę zstępní w wieku powyżej 65 roku życia, gdyż w Polsce jedynie 12% osób w wieku 65-69 lat pracuje, zaś rodzice tych osób mają ponad 85 lat i po uwzględnieniu wszystkich warunków dostępu do bonu, grupa ta może być nieliczna. Zstępní osób w wieku 75 lat (czyli najmłodszej grupy osób, która będzie mogła zostać objęta wsparciem w ramach bonu senioralnego) mają obecnie od 40 do około 55 lat. W 1980 r. (brak dostępu do danych za wcześniejsze okresy) 88,4% urodzeń żywych przypadało na kobiety w wieku 20-34 lata, jedynie 6,4% urodzeń dotyczyło matek w wieku do 19 roku życia. Dodatkowo mediana wieku matki w momencie urodzenia pierwszego dziecka w 1995 r. wyniosła 23,7 lat (źródło: Eurostat, brak danych dla wcześniejszych lat). Wobec powyższego przyjęto założenie, że najwcześniejsze urodzenia miały miejsce w wieku 20 lat matki lub ojca, a najpóźniejsze w wieku 35 lat. 7. W obliczeniach przyjęto, że godzina świadczenia usług w ramach bonu w 2026 r. wyniesie 35 zł brutto (tj. 42,17 zł brutto brutto). Wartość ta została wyliczona poprzez podzielenie wartości bonu (2150 zł) przez maksymalną liczbę godzin (tj. 50) i zaokrągleniu otrzymanej wartości stawki godzinowej brutto do pełnych złotych (w dół). 8. Liczba osób w wieku 75 lat lub więcej, która potencjalnie będzie mogła uzyskać wsparcie w ramach bonu została oszacowana przy uwzględnieniu warunków dostępu do bonu przez zstępných. W tym celu populacja osób w wieku 75 lat lub więcej została skorygowana o odsetek odpowiadający odsetkowi zstępných pozostających poza zatrudnieniem. Do tego celu wykorzystano wskaźniki zatrudnienia osób w wieku 40-55, 45-59 oraz 50-64 lat (OECD, Eurostat/GUS, BAEL). Założono że wartości te będą niezmiennie w całym okresie, którego dotyczą szacunki. 9. Wykorzystując dane z GUS dot. rozkładu wynagrodzeń brutto w gospodarce narodowej w marcu 2024 r. oraz odsetek gospodarstw jednoosobowych i wieloosobowych w których skład nie wchodzi osoby w wieku 60 lat lub więcej (na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2021), skorygowano populację osób w wieku 75 lat lub więcej o odsetek odpowiadający populacji osób osiągających dochody powyżej przyjętego kryterium dla uprawnionych. 10. Przyjęto także że kryterium dochodowe seniora, po przekroczeniu którego bon nie będzie przysługiwał wyniesie 3 410,00 zł. Wykorzystując dane z badania SHARE określono odsetek osób w wieku 75 lat lub więcej doświadczających trudności w realizacji czynności życia codziennego (według skali ADL oraz IADL) oraz przypisano im hipotetyczną wartość wsparcia w oparciu o liczbę trudności w wykonywaniu czynności wg skali ADL i IADL zgłaszanych przez respondentów badania. W wyniku obliczeń opisanych w punktach otrzymano liczbę seniorów, która potencjalnie będzie mogła skorzystać z bonu senioralnego. 11. W ustawie przewidziano 4 kategorie zakresu godzinowego wsparcia, w zależności od wieku. W obliczeniach przyjęto, że: a. pierwsza kategoria (od 11 do 20 punktów) odnosi się do osób, które w badaniu SHARE wskazały na trudności w zaspokojeniu do dwóch czynności z zakresu ADL lub IADL, b. druga kategoria (21-35 punktów) odnosi się do osób, które w badaniu SHARE wskazały na trudności w zaspokojeniu od trzech do sześciu czynności z zakresu ADL lub IADL,
---	--

- c. trzecia kategoria (36-50 punktów) odnosi się do osób, które w badaniu SHARE wskazały na trudności w zaspokojeniu od siedmiu do dziesięciu czynności z zakresu ADL lub IADL,
- d. czwarta kategoria (51-60 punktów) odnosi się do osób, które w badaniu SHARE wskazały na trudności w zaspokojeniu od jedenastu do piętnastu czynności z zakresu ADL lub IADL.

W zależności od liczby zgłoszonych trudności w realizacji czynności życia codziennego oraz odsetka osób w badaniu SHARE, które wskazały na występowanie tych trudności, a także populacji osób 75 lat lub więcej otrzymanej po zastosowaniu korekt opisanych w punktach 2-8, określono całkowitą liczbę godzin wsparcia w skali roku. Każdej osobie przypisano maksymalną liczbę godzin wsparcia, wynikającą z wielu i liczby zgłaszanych trudności w zaspokojeniu czynności życia codziennego.

- 12. Oszacowana w ten sposób całkowita liczba godzin wsparcia w roku posłużyła do określenia liczby osób, które to wsparcie powinny świadczyć (w pełnym wymiarze czasu pracy). Do obliczeń przyjęto, że miesiąc pracy wynosi 168 godzin.
- 13. Przeciętna miesięczna wysokość wynagrodzenia brutto wraz z kosztami pracodawcy dla osoby świadczącej usługi w ramach bonu senioralnego została określona poprzez przemnożenie stawki godzinowej (tj. 2150 zł / 50 godzin) przez 168 godzin. Dla tego poziomu wynagrodzenia określono wysokość składek na ubezpieczenie społeczne (po stronie pracownika i pracodawcy), zdrowotne oraz należny podatek od osób fizycznych. Wartości te, po przemnożeniu przez liczbę osób świadczących usługi w ramach bonu oraz 12 miesięcy, pozwoliły na określenie wpływów do budżetu państwa z tego tytułu.
- 14. Projektowane rozwiązanie przewiduje, że zakres przyznanych usług, a tym samym wysokość bonu, wynikać będzie z potrzeb wskazanych w kwestionariuszu, będącego częścią oceny dokonywanej przez gminy. Podaż usług w realizacji bonu senioralnego w odpowiedzi na zakres wniosków determinować będzie datę rozpoczęcia świadczenia usług wsparcia.
- 15. W pierwszych trzech latach obowiązywania rozwiązania, bon senioralny będzie przysługiwał osobom w wieku 80 lat lub więcej. Od czwartego roku obowiązywania rozwiązania objęte nim zostaną osoby w wieku 75 lat lub więcej. W 2026 r. liczba osób w wieku 80 lat lub więcej, która potencjalnie będzie mogła uzyskać wsparcie w ramach bonu w 2026 r. wyniesie około 37 tys. osób (po uwzględnieniu opisanych powyżej warunków dostępu do bonu senioralnego). W grupie tej wyróżnia się:
 - a. 9 tys. osób o bardzo małych potrzebach wsparcia (są to osoby, które w badaniu SHARE wskazały trudności względem wykonywania do 2 czynności dnia codziennego według skali ADL i IADL),
 - b. 13 tys. osób o małych potrzebach wsparcia (od 3 do 6 czynności),
 - c. 6,9 tys. osób o umiarkowanych potrzebach (od 7 do 10 czynności),
 - d. 8,1 tys. osób o bardzo dużych potrzebach (od 11 do 15 czynności).

W poszczególnych latach szacowana liczba osób, która będzie mogła skorzystać z bonu senioralnego wyniesie około:

- 37 tys. osób w 2026 r. osób w wieku 80 lat lub więcej;
- 210 tys. osób w 2027 r. osób w wieku 80 lat lub więcej;
- 240 tys. osób w 2028 r. osób w wieku 80 lat lub więcej;
- 432 tys. osób w 2029 r. osób w wieku 75 lat lub więcej;
- 448,7 tys. osób w 2030 r. osób w wieku 75 lat lub więcej;
- 465,8 tys. osób w 2031 r. osób w wieku 75 lat lub więcej;
- 482,5 tys. osób w 2032 r. osób w wieku 75 lat lub więcej;
- 498,1 tys. osób w 2033 r. osób w wieku 75 lat lub więcej;
- 511,8 tys. osób w 2034 r. osób w wieku 75 lat lub więcej;
- 522,9 tys. osób w 2034 r. osób w wieku 75 lat lub więcej.

- 16. W 2026 r., realizacja bonu senioralnego na rzecz 34,6 tys. osób w wieku 80 lat lub więcej wymagać będzie zatrudnienia 6 tys. osób świadczących usługi w ramach bonu. W 2035 r. liczba ta wzrośnie do ok. 68 tys. osób. Wartości te otrzymano w wyniku obliczeń wskazanych w punkcie 12.
- 17. W szacunkach uwzględniono także inne wydatki, związane z realizacją bonu:
 - a. koszty realizacji zadania po stronie gmin – w wysokości 3% otrzymanej dotacji na bon senioralny oraz 50 zł od rozpatrzonego wniosku o przyznanie bonu senioralnego,
 - b. koszty związane z utworzeniem i utrzymaniem systemu umożliwiającego cykliczne gromadzenie danych statystycznych dotyczących realizacji bonu senioralnego z częstotliwością większą niż sprawozdawczość roczna,
 - c. dodatkowe 3 etaty w KPRM (urzędzie odpowiedzialnym za nadzór nad realizacją zadań wynikających z ustawy) z wynagrodzeniem określonym z uwzględnieniem przeciętnego miesięcznego całkowitego wynagrodzenia brutto w Ministerstwach i KPRM w 2024 r. (na podstawie sprawozdania Szefa Służby Cywilnej), które zostało skorygowane o zmianę kwoty bazowej w służbie cywilnej w 2025 r. oraz proponowany średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w 2026 r. i powiększone o koszty po stronie pracodawcy. Dane dotyczące wynagrodzeń całkowitych obejmują wszystkie składniki wynagrodzeń, takie jak: wynagrodzenie zasadnicze, dodatki stażowe, dodatki funkcyjne, nagrody z funduszu nagród, nagrody jubileuszowe, dodatki służby cywilnej, dodatki zadaniowe,

	dotatki wynikające ze szczególnych uprawnień, odpawy emerytalne i rentowe oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynastka). Na 2026 r. przyjęto przeciętne miesięczne całkowite wynagrodzenie odpowiadające wartości z 2024 r. dla Ministerstw i KPRM zaprezentowanej w „Sprawozdaniu Szefa Służby Cywilnej o stanie służby cywilnej i o realizacji zadań tej służby w 2024 r.” Dla tej kwoty określono wysokość składek na ubezpieczenie społeczne (po stronie pracownika i pracodawcy), składki zdrowotnej oraz należnego podatku od osób fizycznych.
	18. Koszty realizacji zadania po stronie jednostek samorządu terytorialnego zostały oszacowane przy uwzględnieniu zakresu zadań realizowanych przez gminy przy realizacji bonu senioralnego: – przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o przyznanie bonu, – weryfikacja wniosku, – ustalenie zakresu świadczeń w ramach bonu, – wydanie decyzji dotyczącej przyznania lub odmowy przyznania bonu senioralnego, uchylanie decyzji o przyznanie bonu, – realizacja bonu senioralnego samodzielnie lub zlecenie jej realizacji innym podmiotom – nadzór nad realizacją bonu, – dokonywanie zgłoszeń do wykazu prowadzonego przez wojewodę podmiotów, którym gmina powierzyła realizację bonu, – przekazywanie wojewodzie danych sprawozdawczych, – wnioskowanie do wojewody o środki na realizację bonu senioralnego. 19. Wojewodom zostaną powierzone następujące zadania: prowadzenie wykazu podmiotów, którym gmina zleciła realizację bonu senioralnego, opracowanie sprawozdań z realizacji ustawy, realizację wniosków o przyznanie dotacji z budżetu państwa na sfinansowanie zadań wynikających z ustawy, a także nadzór nad prowadzeniem szkoleń przygotowujących do pracy z osobami starszymi z niezaspokojonymi potrzebami w zakresie podstawowych czynności życia codziennego. Ponadto wojewodowie będą rozpatrywać odwołania od decyzji w sprawie przyznania bonu senioralnego. 20. Ustawa wskazuje, że usługi wsparcia w ramach bonu senioralnego będą mogły realizować osoby, które m.in. odbędą minimum 30 godzinne szkolenie przygotowujące do pracy z osobami z niezaspokojonymi potrzebami w zakresie podstawowych czynności życia codziennego. Zakłada się, że szkolenia te będą mogły być organizowane np. przez powiatowe urzędy pracy w ramach ich podstawowej działalności (w ramach limitów) lub finansowane ze środków funduszy UE (np. Europejskiego Funduszu Społecznego) w ramach projektów przewidzianych np. w Regionalnych Programach Operacyjnych.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej lub jej rozwoju w sektorze usług realizowanych w ramach bonu senioralnego. Ponadto regulacja umożliwi wyjście z szarej strefy osób świadczących w niej usługi opiekuńcze, co przyczyni się do rozwoju nowych podmiotów gospodarczych lub umożliwi zasilenie potencjalnymi pracownikami obecnie istniejące i działające w obszarze usług opiekuńczych podmioty.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Poprawa dostępności do usług wspierających osoby w wieku 75 lat lub więcej w życiu codziennym. Ułatwienie w godzeniu życia zawodowego i sprawowaniu opieki nad osobami starszymi np. przez umożliwienie podjęcia pracy w szerszym wymiarze. Poprawa sytuacji osób w wieku 75 lat lub więcej oraz ich zstępnych poprzez zaspokojenie potrzeb związanych z opieką nad osobą starszą. Nowe miejsca pracy w sektorze opiekuńczym.						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	Osoby w wieku 75 lat lub więcej	Poprawa jakości życia osób w wieku 75 lat lub więcej, w tym w zakresie zapewnienia realizacji podstawowych potrzeb życiowych, które obecnie często pozostają niezaspokojone w związku z brakiem dostępu do usług o charakterze opiekuńczym.						
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie	Do obliczeń wykorzystano badania prowadzone przez GUS, w tym prognozę populacji na lata 2023-2060, wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021, badanie EU-SILC, BAEL (Eurostat i OECD), Badanie Budżetów Gospodarstw Domowych, dane dotyczące rozkładu wynagrodzeń brutto w gospodarce narodowej w marcu 2024 r., a także dane ZUS. Aby obliczyć populację osób w wieku 75 lat lub więcej, na wsparcie których zstępni będą mogli ubiegać się o bon							

źródła danych i przyjętych do obliczeń założeń	senioralny, założono równomierny rozkład cech w każdej warstwie analizy, odpowiadający przeciętnej dla kraju. Brak jest danych umożliwiających zidentyfikowanie ile z osób w wieku 75 lat lub więcej posiada żyjące dzieci, czy też wnuki w przypadku gdy ich dzieci już zmarły. Wobec powyższego konieczne jest przyjęcie założeń upraszczających, które prowadzą (w zależności od założeń) do zawyżenia lub zaniżenia populacji. Przyjęto jednak, że te zawyżenia i zaniżenia w ogólnym rozrachunku w dużej mierze znoszą się. Skalę wpływów do budżetu państwa związanych ze składkami na ubezpieczenia społeczne oraz PIT określono poprzez oszacowanie liczby etatów (w pełnym wymiarze czasu pracy) niezbędnych do zapewnienia opieki dla otrzymanej grupy osób w wieku 75 lat lub więcej, przy założeniu stawki za 1 godzinę wsparcia w wysokości 35 zł brutto w 2026 r. i 168 godzin pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Warunek dotyczący uzyskiwania wynagrodzenia na poziomie co najmniej wynagrodzenia minimalnego nie był badany, z uwagi na brak dostępu do danych jednostkowych. Zgodnie z badaniem BAEL, w 2023 r. jedynie ok. 5% osób w wieku 40-64 lata pracowało w niepełnym wymiarze czasu pracy. Nieznany jest jednak poziom wynagrodzenia tych osób, stąd brak jest możliwości dokonania korekty populacji osób w wieku 75 lat lub więcej względem przychodów zstępných. Biorąc pod uwagę niski udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy, brak korekty nie powinien wpływać znacząco na wyniki szacunków. Przychody osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą i rolników oraz osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych nie są badane. Zakłada się, że udział populacji osiągających dochody powyżej kryterium dochodowego jest taki sam jak w przypadku osób otrzymujących wynagrodzenie za pracę.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Projektowane rozwiązanie wprowadza następujące obciążenia po stronie:

- gmin w związku z realizacją ustawy w szczególności w zakresie:
 - przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o przyznanie bonu senioralnego,
 - zgłaszanie do wykazu prowadzonego przez wojewodę podmiotów, którym gmina powierzyła lub zleciła realizację bonu senioralnego,
 - organizację realizacji bonu senioralnego poprzez zatrudnienie osób świadczących usługi wsparcia lub zlecenie tego zadania podmiotom zewnętrznym,
 - wydawanie decyzji w sprawach gminnych usług wspierających;
- wojewody, m.in. w związku z:
 - prowadzeniem wykazu podmiotów, którym gminy powierzyły lub zleciły realizację bonu senioralnego,
 - realizacją wniosków o przyznanie dotacji z budżetu państwa dla gmin;
 - nadzorem nad prowadzeniem szkoleń przygotowujących do pracy z osobami starszymi z niezaspokojonymi potrzebami w zakresie podstawowych czynności życia codziennego;
 - rozpatrywaniem odwołań od decyzji w sprawie bonu senioralnego.
- KPRM, Departamentu Polityki Senioralnej lub urzędu obsługującego organ ds. polityki senioralnej w związku z koordynacją, monitorowaniem i nadzorem nad realizacją ustawy, a także współpracą z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości w zakresie instytucji szkoleniowych, które będą mogły prowadzić szkolenia dla osób realizujących usługi wsparcia w ramach bonu senioralnego.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozwiązanie będzie miało pozytywny wpływ na rynek pracy, gdyż stworzy możliwość zatrudnienia osobom obecnie nieaktywnym zawodowo lub bezrobotnym przy świadczeniu usług w ramach bonu senioralnego. Jest to szczególnie ważne w przypadku terenów wiejskich, o ograniczonych możliwościach podjęcia zatrudnienia w miejscu zamieszkania (poza rolnictwem). Zatrudnienie w ramach świadczenia usług wsparcia w ramach bonu senioralnego, będą mogły podejmować także osoby, które z powodów rodzinnych (opieka nad dziećmi, osobą dorosłą wymagającą wsparcia) mają trudności w łączeniu obowiązków rodzinnych i zawodowych. Osoby te, po odpowiednim przeszkoleniu, będą mogły podjąć pracę w wymiarze czasu im odpowiadającym i blisko swojego miejsca zamieszkania. Ponadto wzrośnie liczba osób pracujących jako opiekunowie osób starszych. Jednocześnie zwiększy się aktywność zawodowa osób, które obecnie nie mogą jej wykonywać w większym wymiarze z uwagi na sprawowaną opiekę nad seniorem.

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Wprowadzenie bonu senioralnego przyczyni się do poprawy jakości życia osób starszych, zapewnienia kontaktu z innymi osobami, a także realizacji ich podstawowych czynności życia codziennego. Tym samym usługi będą przyczyniały się do zmniejszenia tempa utraty zdrowia wynikającą z np. osamotnienia, braku możliwości zadbania o odpowiedni posiłek, regularność zażywania leków czy kontakty międzyludzkie. Regularne spotkania z osobami świadczącymi usługi w ramach bonu, pozwolą także na wczesną identyfikację potencjalnych problemów zdrowotnych i uzyskania dostępu do odpowiedniego leczenia.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2026 r., z wyjątkiem art. 17 ust.1 i 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2026 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja nastąpi po trzech latach od wejścia w życie ustawy. Ewaluacja zostanie przeprowadzona na podstawie informacji pochodzących ze sprawozdań, w szczególności obejmować będzie informacje na temat liczby osób, którym przydzielono świadczenia w ramach bonu senioralnego z uwzględnieniem wieku, liczby godzin przyznanego wsparcia a także rodzaju usług wsparcia, wydatków na realizację bonu w tym kosztów godziny usługi wspierającej ustalanych przez gminy. Informacje wykorzystane do ewaluacji pochodzić będą ze sprawozdań opracowywanych przez gminy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		